

Datasectie

EURO-BAROMETER

Inleiding

Eind februari van dit jaar werd te Louvain-la-Neuve (België) een seminar gehouden over het gebruik van de EG-survey-data, gegevens van sociaal-wetenschappelijk onderzoek in opdracht v/d Europese Commissie in elk van de negen lidstaten.

Enkele onderzoekcentra van de Katholieke Universiteit, waaronder het Belgian Archives for the Social Sciences (BASS), hadden dit seminar georganiseerd in samenwerking met de afdeling onderzoek van de Europese Gemeenschap, onder de vlag van het European Consortium for Political Research (ECPR);

Het seminar werd (onder meer) ingeleid door de heer J.R. Rabier, vertegenwoordiger van de Europese Commissie, belast met onderzoek. Rabier stelde in zijn inleiding onder meer dat, ondanks het feit dat de Europese-survey data wel gebruikt worden, het toch eigenlijk zeer jammer is dat deze datasets niet meer gebruikt worden dan nu het geval is¹⁾. Het niet optimale gebruik van de datasets zal zeer waarschijnlijk veroorzaakt worden door de onbekendheid bij de onderzoekers over het bestaan, de aard en hoedanigheid van deze datasets.

1)

Dat bepaalde datasets niet meer gebruikt worden dan wel wenselijk is, geldt natuurlijk niet alleen voor de zogenoemde Eurobarometers, maar ook voor vele andere studies die de archieven hebben opgeslagen, waaronder ook het Steinmetzarchief, het nationale data-archief dat zich bezig houdt met het opslaan en toegankelijk maken van gegevens van sociaal-wetenschappelijk onderzoek. Dit is vooral van belang, wanneer geld voor nieuw onderzoek in mindere mate aanwezig is, en ervoor gepleit wordt onderzoekers-voor zover mogelijk- bestaande data te laten gebruiken./

De logische beleidsbeslissing om het archief te laten groeien en het in staat te stellen zijn diensten uit te breiden, door middel van meer personeel en een ruimere begroting, ontbreekt tot dusverre.

Vandaar ook dit seminar, om aan de hand van een beperkte probleemstelling een aantal onderzoekers in staat te stellen enkele analyses met gebruikmaking van dit materiaal te verrichten. Het uiteindelijk doel daarbij was en is meer bekendheid te geven aan de EG-data en het gebruik ervan te stimuleren.

De data

Euro-barometer is de naam van het onderzoek dat in opdracht van de Europese Commissie elk halfjaar in de negen lidstaten van de EG wordt gehouden sinds het voorjaar van 1974 (zie tabel 1) Het gemiddeld aantal respondenten is ongeveer 1000 per land (Luxemburg+ 300). De populatie bestaat in elk land uit een nationale steekproef van personen boven de 15 jaar.

De datasets zijn (volledig) gedokumenteerde zgn. SPSS-files met een subfile-structuur, d.w.z. één dataset van ongeveer 9000 respondenten met de mogelijkheid de data van elk land afzonderlijk te analyseren. (SPSS is een afkorting van Statistical Package for the Social Sciences en is een datamanagement- en analysepakket voor data van sociaal-wetenschappelijk onderzoek).

tabel 1

nr.1	april/mei	1974
nr.2	november	1974
nr.3	mei	1975
nr.4	oktober/november	1975
nr.5	mei/juni	1976
nr.6	november/december	1976
nr.7	april/mei	1977
nr.8	oktober/november	1977
nr.9		

Tabel 2 geeft een volledig overzicht van de aantallen respondenten voor de negen lidstaten per onderzoek.

De vraagstelling in de negen landen is voor zover mogelijk 'uniform'. Voor Nederland is met het Nederlands Instituut voor Publieke Opinie (NIPO) een kontrakt gesloten de data te verzamelen.

Inhoud.

Een aantal achtergrondvariabelen komt natuurlijk in elke enquête terug. Daarnaast worden enkele onderwerpen in enkele 'afleveringen' voorgelegd aan de respondenten en tenslotte is er in elke enquête een bepaalde topic waar het onderzoek op gericht is.

De vraag of men tevreden is met het leven dat men leidt komt voor in Euro 2/8.

Vragen over de belangrijkheid van Europese problemen komen bv. voor in Euro 1,2,3 en 4; ook vragen over een gezamenlijke of een afzonderlijke aanpak van die problemen, algemene, oordeelsvorming over de EG, de eenwording.

Vragen met betrekking tot tevredenheid over diverse onderwerpen (o.a. huis, inkomen, vrije tijd, medemens, bestaan, levensverwachting) komen voor in Euro 3 en 5.

Meningen over en beweringen t.a.v. het idee van een Europese politieke unie, Europese wetten in Euro 5.

Vragen over de belangrijkheid van een aantal nationale problemen in Euro 5 en 6, evenals vragen m.b.t. oplossing van die problemen. Vanaf Euro 7 begint ook de vraagstelling over de Europese verkiezingen. De verschillende topics die in de enquêtes voorkomen zijn onder meer; de positie van de vrouw (problematisch, kansen, rolverschil, maatregelen ter verbetering, vrouw in de politiek) in Euro 3; de konsument (meningen over prijsstijgingen, beweringen over koopgewoonten, reclame, informatie, meningen over konsumentenorganisaties, klachten) in Euro 4;

perceptie van armoede, het bestaansminimum, middelen van bestaan, prioriteit van doelstellingen v/h land voor de komende 10 jaar, belangrijkste voor en nadelen van multinationals en voorstellen tot beperking van hun macht in Euro 5;

de eenwording van Europa, lidmaatschap van diverse landen, waardering andere nationaliteiten, meningen over Europese politieke ideeën in Euro 6;

de Europese verkiezingen (voorgesteld als te houden in het voorjaar van 1978), beweringen en meningen daarover, en politieke voorkeur daarbij; de rol van de wetenschap, prioriteiten van wetenschappelijk onderzoek, wetenschap op t.v. in Euro 7;

Het Instituut Francais d'Opinion Publique (IFOP) te Parijs is belast met de internationale koördinatie en voert de eerste analyses op de data uit / maakt de eerste resultaten zichtbaar, welke door de afdeling onderzoek van Europese Commissie uitgewerkt en gepubliceerd worden.

tabel 2. aantal respondenten per land

land	Euro-barometer nr.							
	nr.1	nr.2	nr.3	nr.4	nr.5	nr.6	nr.7	nr.8
1. Frankrijk	1308	1042	1196	1276	1232	1353	1264	1130
2. Verenigd Koninkrijk	1031	1039	1328	1439	1340	1351	1417	1350
Groot Brittannië				1138	1028	1051	1117	1052
Noord Ierland				301	312	300	300	298
3. Bondsrepubliek Duitsland	1060	1042	1039	1002	1004	1007	1005	999
4. Italië	1030	1021	1043	1110	923	1052	1025	1155
5. Nederland	1000	1012	1093	1006	905	1123	1033	943
6. Denemarken	1168	1100	1073	1023	980	962	1012	992
7. België	1017	1507	1555	1000	963	1078	988	1006
8. Luxemburg	308	297	324	297	268	302	303	344
9. Ierland	1000	1000	1000	1000	1007	971	1008	997
totaal	8922	9060	9651	9153	8622	9199	9055	8916

Het BASS te Louvain-la-Neuve heeft de taak op zich genomen alle gegevens met behulp van SPSS te verwerken, op magneetband op te slaan en ter beschikking te stellen van gebruikers.

Voor Nederlandse onderzoekers zijn deze data gratis beschikbaar en makkelijk toegankelijk voorzover zij daartoe een verzoek richten aan het Steinmetzarchief, het nationale data-archief. Dit volgens een gemaakte afspraak van de Committee of European Social Science Data Archives (CESSDA).

Tot nu toe zijn er negen 'afleveringen' geweest, waarvan er nu acht volledig gedokumenteerd zijn en beschikbaar voor gebruikers.

houdingen t.o.v. de maatschappij; meningen over milieu-bewegingen en vrouwenbewegingen; verstandhouding lidstaten EG, gehechtheid aan EG, toetreding nieuwe landen; verkiezingen Europese parlement (voornemen te stemmen, belang ervan) in Euro 8.

Tabel 3 geeft een overzicht van het aantal variabelen (achtergrondvariabelen en vragen) in de acht tot nu toe bekenden data-sets.

tabel 3.

<u>eng.nr</u>	<u>nr. variabelen</u>
nr.1	40
nr.2	45
nr.3	103
nr.4	164
nr.5	161
nr.6	210
nr.7	120
nr.8	143
nr.9	

Seminar.

Als praktisch onderwerp voor het seminar was gekozen het thema van de homogeniteit van traditionele politieke families in elk van de negen lidstaten. Dit werd gerelateerd aan enkele dimensies die het resultaat waren van een factoranalyse op een batterij vragen m.b.t. "de belangrijkste problemen van het land". Daarmee werden verdere analyses gedaan, waarover op de bijeenkomsten weer werd gediscussieerd, waarbij diverse mensen al gauw op nieuwe problemen stuitten, welke internationaal vergelijkend onderzoek zo complex maken (vergelijking van de vraagteksten in diverse talen b.v. leverde al de nodige discussie op).

Gebruik.

Ook in Nederland zullen er toch wellicht genoeg onderzoekers zijn die interesse in dergelijke datasets moeten hebben. De voorwaarden daartoe lijken tamelijk optimaal; een vergelijkend onderzoek in negen landen onder een representatieve steekproef van de bevolking, volledig gedocumenteerd en beschikbaar voor iedere onderzoeker via de nationale data-archieven en gericht op diverse onderwerpen, en bovendien zeer recent materiaal.

Van de kwaliteit van de data, zal elke onderzoeker zichzelf moeten overtuigen, maar dergelijke datasets bieden voldoende mogelijkheden om een stuk(je) beleidsonderzoek te verrichten. Rabier sprak aan het slot van het seminar dan ook de hoop uit dat de bijeenkomst aanleiding mag zijn tot intensiever gebruik (zie hiervoor o.m. J.R.Rabier in European Journal of Political Research, vol 6, nr. 3, sept.1978) van de Eurobarometers. Ook stelde hij zich geheel open op voor eventuele suggesties m.b.t. het instrumentarium. Dat wil zeggen, hij opperde de mogelijkheid voor onderzoekers om met een probleemstelling te komen aan zijn adres, d.w.z. de afdeling onderzoek van de Europese Commissie te Brussel.

Praktisch.

Belangstellende onderzoekers kunnen zich met een verzoek om de datasets te verkrijgen tot het Steinmetzarchief wenden, dat over de datasets voor enkele typen computers beschikt. Het archief zal ook steeds de nieuwste Eurobarometers ontvangen, zodra deze door het BASS verwerkt zijn. De gepubliceerde rapporten zijn ook te leen via de Rapportencentrale van SWIDOC (Sociaal Wetenschappelijk Informatie en documentatiearchieven) waarvan het Steinmetzarchief deel uitmaakt.

Onderzoekers die suggesties hebben en daarover eventueel met anderen overleg willen plegen, zouden het archief ook als brievenbus kunnen gebruiken.

Tot slot nog een enkele andere propagandistische opmerking: naast deze Eurobarometers beschikt het Steinmetzarchief over nog ca. 7000 grote en kleine datasets, waarvan zo'n 60% makkelijk toegankelijk zijn. Een vernieuwde catalogus is inmiddels verschenen en is te bestellen bij SWIDOC/Steinmetzarchief (tegen nog te bepalen prijs).

Henk Schrik
Steinmetzarchief